

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí 4. októbra 2016 v trestnej veci obvineného **T. F. a spol.** pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2, písm. d), 4 písm. c) Tr. zák. a za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. c), 4 písm. b), c) Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného **J. M.**, proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 6. septembra 2016, sp. zn. 3Tp 7/2016 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. **z r u š u j e** napadnuté uznesenie.
Obvineného **J. M.** ihneď **p r e p ú š ť a** z väzby na slobodu.

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením 4. mája 2016, sp. zn. 3Tp 7/2016, vzal podľa § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. obvineného J. M. do väzby. Najvyšší súd uznesením 25. mája 2016, sp. zn. 6 Tost 19/2016, sťažnosť obvineného proti tomuto uzneseniu zamietol.

Sudca pre prípravné konanie 6. septembra 2016 uznesením v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. neuložil nad obvineným dohľad probačného a mediačného úradníka. Konštatoval, že dôvody, pre ktoré bol obvinený vzatý do väzby aj v tomto štádiu trestného konania trvajú a vykonaným vyšetrovaním nedošlo doposiaľ k zmene, ktorá by mala vplyv na odpadnutie dôvodov väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por.

Proti uzneseniu včas podal sťažnosť obvinený. Namietol existenciu dôvodov väzby. V prílohe predložil uznesenie vyšetrovateľa z 21. júna 2016 o vznesení obvinenia M. v trestnej veci, v ktorej doposiaľ vystupoval ako svedok. V čase rozhodovania prokurátora a špecializovaného súdu, už M. nevystupoval v procesnom postavení svedka, ale obvineného. Zamietajúce uznesenie sudcu pre prípravné konanie bolo založené predovšetkým na svedeckej výpovedi M., ktorá vzhľadom na neskoršie uznesenie o vznesení obvinenia nemôže obstať. Napadnuté uznesenie je vydané na podklade nezákonného dôkazu. Uznesenie o vznesení obvinenia M. mu bolo doručené až 27. septembra 2016. Nemal o ňom vedomosť v čase podávania žiadosti o prepustenie z väzby a ani v čase rozhodovania špecializovaného súdu o nej, čím mu bola odňatá možnosť na toto uznesenie poukazovať a bolo porušené jeho právo na obhajobu. V priebehu vykonaného dokazovania v prípravnom konaní neboli zabezpečené iné relevantné dôkazy, ktoré by odôvodňovali vznesené obvinenie, resp. dôvody väzby. Navrhol zrušiť uznesenie prvostupňového súdu a prepustiť ho z väzby, resp. nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Najvyšší súd na podklade sťažnosti preskúmal v intenciách § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že je dôvodná.

V každom štádiu konania je potrebné skúmať, či sú naďalej dané nielen formálne, ale **predovšetkým materiálne podmienky väzby**. Najvyšší súd konštatuje, že u obvineného materiálne podmienky väzby sú v tomto štádiu konania zoslabené na úroveň, ktorá nedosahuje ani minimálnu hranicu potrebného štandardu.

Nie je pravdou, že vykonaným vyšetrovaním nedošlo ku skutočnostiam, ktoré by mali vplyv na zmenu, resp. rozplynutie dôvodov väzby, ako tvrdí sudca pre prípravné konanie.

Zo spisu najvyšší súd zistil, že vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava uznesením **21. júna 2016**, ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (č. 1. 39, I. ZV., Vyšetrovací spis), podľa § 206 ods. 1 Tr. por. **vzniesol obvinenie** (okrem N. S.) **M.** pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 2, písm. d/, 4 písm. c/ Tr. zák.

a iné. Následne vyšetrovateľ uznesením **22. júna 2016**, ČVS : PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (č. l. 51, I. ZV., Vyšetrovací spis), vec obvineného **M. (a S.) vylúčil na samostatné konanie**. Vyjadrenie obvineného, že uznesenie o vznesení obvinenia M. zo 21. júna 2016 nebolo súčasťou spisu predloženého špecializovanému súdu v čase rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nie je pravdivé.

Dozorový prokurátor mal vedomosť o vznesení obvinenia M.. Z obsahu uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva, že toto uznesenie bolo vydané na základe pokynu prokurátora z 21. júna 2016 potom, ako pominuli dôvody na dočasné odloženie vznesenia obvinenia. Pokyn je vyšetrovateľom *expressis verbis* citovaný na 10 strane v poslednom odseku pred poučením. Aj prvostupňový súd 6. septembra 2016 mal k dispozícii uznesenie o vznesení obvinenia M. zo 21. júna 2016 a uznesenie z 22. júna 2016 o vylúčení veci obvineného M. na samostatné konanie.

Najvyšší súd nenašiel dôvod, resp. vysvetlenie prečo uvedenú skutočnosť zamlčal dozorový prokurátor i sudca pre prípravné konanie.

Pravdivé je tvrdenie obvineného, že čase rozhodovania prokurátora (24. augusta 2016 žiadosti o prepustenie z väzby obvineného prokurátor nevyhovel) a špecializovaného súdu (6. septembra 2016), už M. nevystupoval v procesnom postavení svedka, ale obvineného. **Nemohol preto prvostupňový súd napadnuté rozhodnutie opierať o svedeckú výpoveď M., ktorá bola vykonaná pred vznesením obvinenia.** Na tomto závere nič nemení ani vylúčenie trestnej veci M. na samostatné konanie 22. júna 2016. Nad rámec konštatovaného treba uviesť, že z obsahu výpovede M. ako svedka ani nevyplýva, že by usvedčoval M. priamo z trestnej činnosti predpokladanej v skutku pod bodom 7/ (poškodený H., č. l. 17/, I. ZV., Vyšetrovací spis). O M. vypovedal, len to čo sa dozvedel od iných osôb. M. ani po vznesení obvinenia 21. júna 2016 v tomto skutku nevystupuje ako spoluobvinený M..

Z obsahu vyšetrovacieho spisu vo zväzkoch I-XII. ZV. predloženého apelačnému súdu nevyplýva, že M. od 21. júna 2016 ako obvinený bol vypočutý.

Pokiaľ uznesenie o vznesení obvinenia M. bolo obvinenému doručené až 27. septembra 2016 s odstupom takmer troch mesiacov od dátumu vydania, došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, zatiaľ ale nie zásadným spôsobom ako tvrdí obvinený. Z obsahu apelačného súdu predloženého spisu sa toto tvrdenie obvineného nedá potvrdiť, ale ani vylúčiť. Ak sa táto okolnosť potvrdí a bude sa to v obdobných procesných situáciách v rámci dokazovania opakovať s dopadom na zaobstaranie dôkazov bez možnosti obvineného zúčastniť sa ich, nie je možné sa potom vyhnúť ani záveru, že išlo o účelové meškanie, ktoré v intenciách zákonného trestného procesu, nie je prípustné a môže v konečnom dôsledku v budúcnosti aj s inými podobnými nedostatkami viesť k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa písm. c) ods. 1 § 371 Tr. por.

Prokurátor 24. augusta 2016 žiadosti o prepustenie z väzby obvineného M. prokurátor nevyhovel (č. I. 453, III. ZV., Súdny spis). Rozhodnutie o neprepustení M. oprel, okrem už spomínanej procesne nepoužiteľnej svedeckej výpovede M., i o výpovede spoluobvineného K. a svedkov H. a V.. K obsahu výpovede H. sa bližšie nevyjadril. Ale z výpovedí V. a K. vyvodil zaradenie M. do skupiny T.. Túto argumentáciu prevzal aj sudca pre prípravné konanie do zamietajúceho uznesenia zo 6. septembra 2016.

M. bolo vznesené obvinenie **2. mája 2016** (č. I. 11, I. ZV., Vyšetrovací spis). Trestné stíhanie vo veci začalo **4. februára 2016**.

Obvinený K. bol zadržaný ako podozrivý 2. mája 2016, v ten istý deň mu bolo vznesené obvinenie. Ako podozrivý 2. mája 2016 (č. I. 263 I. ZV., Vyšetrovací spis) k M. nepovedal nič.

V pozícii obvineného (č. I. 571, II. ZV., Vyšetrovací spis)

2. mája 2016 M. po mene nepoznal, len podľa prezývky, potvrdil, že M. sa poznal s F. a W. (prezývaným T.), ale nevedel, čo pre nich robil, poprel akúkoľvek trestnú činnosť (č. I. 579, II. ZV., Vyšetrovací spis),

15. júla 2016 M. už označil ako „J. M.“ a potvrdil, že sa stretával aj s T., S., R. aj s ostatnými obvinenými, robil ochrankára F., potvrdil trestnú činnosť u ostatných osôb (č. I. 591, 594, 597, 615 II. ZV., Vyšetrovací spis).

V. pôvodne vystupoval vo veci ČVS:PPZ-16/NKA-PZ-BA-2012 (poškodený H.) týkajúcej sa trestného činu podvodu a obzvlášť závažného zločinu vydierania. Trestné stíhanie bolo začaté 31. októbra 2011. Vo veci ČVS: PPZ-16/NKA-PZ-BA-2012 M. nevystupoval ako obvinený. S vecou ČVS:PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 bola táto vec spojená na spoločné konanie až 22. apríla 2016 (č. l. 7). **Uznesenie o vznesení obvinenia** v pôvodnej veci ČVS:PPZ-16/NKA-PZ-BA-2012 pod bodom 2/ - č. l. 2141 **z 24. septembra 2015** osobám: W., S., F., V., **bolo zrušené** v bode 2/ u všetkých **20. januára 2016** a W. z tejto veci bol vylúčený (č. l. 2178). **V. v pozícii obvineného 30. septembra 2015** vo veci ČVS:PPZ-16/NKA-PZ-BA-2012 - č. l. 2239 (VI. ZV., Vyšetrovací spis) k M. nepovedal nič. Výsluch bol vykonaný pred spojením vecí na spoločné konanie s vecou ČVS:PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (22. apríla 2016) a pred začatím trestného stíhania (4. február 2016) a vznesením obvinenia M. (2. máj 2016). **V. 4. marca 2016 v pozícii svedka** vo veci ČVS:PPZ-16/NKA-PZ-BA-2012 (č. l. 2677 ZV. VII Vyšetrovací spis, ako svedok preto, lebo uznesenie o vznesení obvinenia bolo zrušené), bol vypočutý síce po začatí trestného stíhania (4. február 2016), ale pred spojením oboch vecí na spoločné konanie (22. apríla 2016) a pred vznesením obvinenia M. (2. máj 2016). V tejto výpovedi V. 4. marca 2016 napokon uviedol iba to, že vie o tom, že M. patrí do skupiny T. O trestnej činnosti M. nehovoril (č. l. 2682 VII. ZV., Vyšetrovací spis).

Poškodený H. vo veci ČVS:PPZ-281NKA-PZ-BA-2016, (pôvodne, ale spis pod ČVS: ORP-802/OEK-B1-2011) vo výpovedi, ktorá je zaznamenaná v zápisnici o trestnom oznámení na č. l. 2090-2096 a násl. VI. ZV., Vyšetrovací spis, nespomenul M. ani jedným slovom. Ako svedok vypovedal (č. l. 2439 a násl. VII. ZV., Vyšetrovací spis) 17. júla 2012, 20. februára, 25. marca a 26. apríla 2013, 14. júla 2015 a 1. apríla 2016. Aj výpoveď 1. apríla 2016 bola realizovaná síce po začatí trestného stíhania, ale pred vznesením obvinenia M. (2. mája 2016) a pred spojením s vecou ČVS:PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (22. apríla 2016) na spoločné konanie. H. sa ako svedok k M. nevyjadril. Na č. l. 2543 VII. ZV., Vyšetrovací spis, doslova uviedol, že prezývka „J.“ mu nič nehovorí. Prokurátor zrejme preto sa k obsahu výpovede H. bližšie ani nevyjadril.

Výsluchy V. a H. boli nespochybniteľne vykonané v inej trestnej veci pred vznesením obvinenia M. 2. mája 2016 a pred spojením vecí s vecou ČVS:PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 na spoločné konanie 22. apríla 2016. Ich obsah je preto

procesne nepoužiteľný v danej väzobnej veci. Po vznesení obvinenia M. 2. mája 2016 ako svedkovia neboli vypočutí.

Najvyšší súd konštatuje, že miera podielu jednotlivých páchatel'ov na páchaní trestnej činnosti nie je v posudzovanej veci rovnaká. Z doteraz nazhromaždených dôkazov nie je preukázané, že by sa obvinený podieľal na násilnej trestnej činnosti, vydieraní, požičiavaní finančných prostriedkov a následnom vymáhaní. Z trestnej činnosti ho priamo neusvedčujú ani spoluobvinení a procesne použiteľné výpovede svedkov V. a H. nie sú zadovážené, hoci od vznesenia obvinenia M. (2. máj 2016) uplynulo už päť mesiacov. Výpoveď M. ako svedka je procesne nepoužiteľná z dôvodov uvedených na strane 3-4 tohto rozhodnutia. K. potvrdil iba to, že M. sa stretával s T., S., R. aj s ďalšími spoluobvinenými a robil ochrankára F.. Sám prokurátor pritom uviedol, že práca ochrankára nie je trestná činnosť.

Je pravda, že v danej etape konania a v súvislosti s väzobným rozhodovaním sa dôkazy nevyhodnocujú takým spôsobom, ako je to v rámci meritórneho rozhodovania na hlavnom pojednávaní. Nevyžaduje sa tu požiadavka úplnej istoty, ale stačí, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, napĺňajú znaky konkrétnych trestných činov a zároveň existuje dôvodné podozrenie, že na týchto sa podieľal i obvinený.

Intenzita dôvodnosti podozrenia z pohľadu existencie materiálnych podmienok väzby konkrétneho obvineného sa musí od momentu jeho vzatia do väzby plynutím času a vykonávaním ďalších procesných úkonov potvrdzovať a posilňovať a nie naopak zoslabovať a rozplývať.

Od posledného rozhodnutia najvyššieho súdu (25. mája 2016) sa dôkazná situácia podstatne zmenila v tom smere, že svedecká výpoveď M., ktorá bola vykonaná pred jemu vzneseným obvinením je ako dôkaz v trestnom konaní procesne nepoužiteľná. V. a H., hoci od vznesenia obvinenia M. (2. máj 2016) uplynulo už päť mesiacov doposiaľ neboli vypočutí ako svedkovia v danej veci a ich výpovede v inej veci sú rovnako procesne nepoužiteľné.

Vzhľadom na nedostatočnú prítomnosť materiálnych podmienok väzby odpadol dôvod preskúmania opodstatnenosti existencie formálnych podmienok väzby z pohľadu naplnenia konkrétnych skutočností predpokladaných v písm. b), c) ods. 1 § 71 Tr. por.

Na základe vyjadreného najvyšší súd rozhodol tak ako sa uvádza v enunuciáte uznesenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

Bratislava 4. október 2016

JUDr. Štefan H a r a b i n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová